

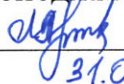
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту та маркетингу

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. декана факультету економіки
та менеджменту

 Людмила ТАРАСОВИЧ
31.08.2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право

Спеціальність: D 3 Менеджмент

Освітня програма: Менеджмент

Житомир - 2026

Розробник: Віленчук Олександр Миколайович, д. е. н., професор, професор
кафедри фінансів і кредиту

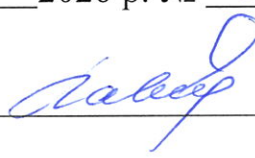
Інформація про викладача

Викладач (-і)	Віленчук Олександр Миколайович
Профайл викладача (-ів)	Лінк на сторінку кафедри на сайті університету: https://surl.li/eybfmi
Контактна інформація	vilenchuk@ukr.net
Сторінка курсу в Moodle	платформа Moodle університету: https://surl.li/vpcdon
Консультації	Очні та онлайн консультації через Skype, Zoom, Viber щосереди з 14.00 до 16.00

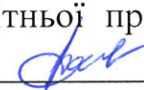
Робоча програма навчальної дисципліни “Управління фінансовими ризиками ”
затверджена на засіданні кафедри менеджменту та маркетингу

Протокол від « 26 » 08 2026 р. № 2

В.о. завідувача кафедри

менеджменту та маркетингу Світлана ЛАВРИНЕНКО

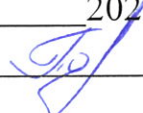
Погоджено із гарантом освітньої програми «Менеджмент»

 Оксана ПРИСЯЖНЮК

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету економіки
та менеджменту

Протокол від « 31 » 08 2026 р. № 1

Голова НМК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Загальна кількість кредитів – 4 годин - 120 змістових модулів – 2	Галузь знань <i>D Бізнес, адміністрування та право</i>	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
	Спеціальність <i>D 3 Менеджмент</i>	2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: <i>другий (магістерський)</i>	16 год.	4 год.
		Практичні	
		16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		88 год.	112 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – послідовне формування у студентів системи теоретичних знань та практичних умінь у сфері ризик-менеджменту фінансових взаємовідносин суб'єктів господарської діяльності.

Завдання курсу:

- розкриття основних ідентифікаційних характеристик різних видів фінансових ризиків;
- визначення ролі і значення методів управління фінансовими ризиками;
- обґрунтування необхідності застосування інструментів управління фінансовими ризиками;
- визначення суті інструментів управління фінансовими ризиками та особливостей їх застосування в світовій практиці та в Україні;
- обґрунтування необхідності запровадження системи ризик-менеджменту.

Пререквізити: загальні знання та компетентності, набуті на попередньому рівні вищої освіти, зокрема здатність до критичного та аналітичного мислення, пошуку, систематизації й опрацювання інформації, застосування кількісних методів аналізу та використання цифрових технологій.

Постреквізити: знання, уміння та компетентності, набуті в результаті вивчення дисципліни, є основою для опанування освітніх компонентів професійної підготовки за спеціальністю, зокрема, ОК: «Резильєнтний

менеджмент та стратегічні зміни», «Корпоративне управління», «Бізнес-менеджмент», а також підготовки кваліфікаційної роботи.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетенцій:

а) інтегральної:

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

б) загальних (ЗК):

ЗК 05. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

ЗК 07. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

в) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК 02. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;

СК 04. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

СК 09 Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;

СК 11. Здатність управляти бізнесом, моделювати, аналізувати та вдосконалювати бізнес-процеси.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР 02. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;

ПР 05. Планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;

ПР 14. Уміти розробляти, обґрунтовувати, реалізовувати бізнес-моделі, проектувати й удосконалювати бізнес-процеси та приймати управлінські рішення щодо створення та розвитку бізнесу;

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: сутність, види та класифікацію фінансових ризиків, їхні джерела та чинники виникнення; теоретичні засади та сучасні концепції управління фінансовими ризиками; принципи ідентифікації, оцінювання, моніторингу та контролю фінансових ризиків; методи оцінювання кредитного, ринкового, валютного, процентного, ліквідного, інвестиційного та інших видів фінансових ризиків; сучасні інструменти мінімізації та нейтралізації фінансових ризиків; механізми хеджування фінансових ризиків і використання похідних фінансових інструментів; принципи формування системи ризик-менеджменту на підприємствах, у банках, страхових компаніях та інших фінансових установах; сучасні вимоги до управління фінансовими ризиками відповідно до міжнародних стандартів і практик.

вміти: ідентифікувати та класифікувати фінансові ризики суб'єктів господарювання і фінансових установ; здійснювати комплексну оцінку рівня

фінансових ризиків із використанням сучасних методів і моделей; визначати ймовірність виникнення ризикових подій та оцінювати їхній потенційний фінансовий вплив; аналізувати вплив ризиків на фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність і прибутковість суб'єкта господарювання; розробляти та обґрунтовувати заходи щодо мінімізації, диверсифікації, локалізації та хеджування фінансових ризиків; обирати оптимальні інструменти управління окремими видами фінансових ризиків; оцінювати ефективність прийнятих ризикових рішень та їхній вплив на фінансові результати; приймати обґрунтовані управлінські рішення в умовах невизначеності, ризику та нестабільності фінансового середовища.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково такі soft skills:

- уміння професійної рефлексії (свідомий вибір теми дослідження та кар'єрні цілі);
- уміння застосовувати базові навички самоорганізації та тайм-менеджменту (планувати свій робочий та навчальний час);
- адаптивність та психологічна стійкість (здатність швидко інтегруватися в команду при виконанні колективних завдань);
- комунікаційні навички (уміння аргументовано презентувати результати фінансового аналізу, вести професійні дискусії та працювати з фінансовою документацією);
- презентаційні навички (вміння структурувати свої думки та публічно виступати з доповідями чи захищати навчальні кейси);
- командна робота та колаборація (вміння взаємодіяти у малих навчальних групах під час виконання спільних проєктів, розподіляти ролі та нести відповідальність за спільний результат).

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ

Тема 1. Теоретичні основи управління ризиками

1. Ризик як економічна категорія. Класифікація і види ризиків
2. Загальна характеристика основних груп фінансових ризиків
3. Управління ризиком: базові поняття
4. Сутність ризик-менеджменту як функції підприємництва
5. Основи управління фінансовими ризиками

Тема 2. Сучасні методи аналізу та оцінки фінансових ризиків

1. Загальні підходи до аналізу та оцінювання ризиків
2. Методи оцінювання ризиків
3. Інтегральна оцінка ризику
4. Імовірнісний підхід до оцінювання ризику

5. Показники кількісної оцінки ймовірності ризику

Тема 3. Інструменти нейтралізації фінансових ризиків

1. Сутність та принципи нейтралізації фінансових ризиків
2. Уникнення та локалізація фінансових ризиків.
3. Диверсифікація як інструмент зниження ризику
4. Лімітування, резервування та самострахування фінансових ризиків
5. Страхування та хеджування фінансових ризиків
6. Використання похідних фінансових інструментів
7. Вибір оптимальної стратегії нейтралізації фінансового ризику

**Змістовий модуль 2. СИСТЕМА РИЗИК МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИЙНЯТТЯ
ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ**

Тема 4. Методичний інструментарій управління фінансовими ризиками підприємства

1. Сутність та структура методичного інструментарію управління фінансовими ризиками
2. Методи ідентифікації фінансових ризиків
3. Кількісні та якісні методи оцінювання фінансових ризиків
4. Статистичні методи аналізу фінансових ризиків
5. Економіко-математичні та економетричні методи
6. Сценарний аналіз та стрес-тестування
7. Формування системи управління фінансовими ризиками підприємства

Тема 5. Управління ризиками банківської діяльності

1. Зміст і основні завдання управління фінансовими ризиками в банківській сфері
2. Класифікація фінансових ризиків комерційного банку та характеристика їх різновидів
3. Методичні підходи до правління фінансовими ризиками комерційного банку на макро- та мікрорівня
4. Валютні ризики та способи управління ними
5. Прикладні аспекти управління банківськими ризиками

Тема 6. Управління ризиками страхової діяльності

1. Сутність поняття ризику в страхуванні
2. Класифікація фінансових ризиків у страховій діяльності
3. Андерайтинг: сутність та завдання, андерайтинг як бізнес-процес
4. Управління страховими ризиками

Тема 7. Управління проєктними ризиками

1. Проєктні ризики та їх класифікація
2. Принципи управління проєктними ризиками
3. Методи аналізу та оцінки ризиків проєкту
4. Методи зниження ризиків проєкту

Тема 8. Управління ризиками окремих фінансових інструментів

1. Основи управління інвестиційними ризиками портфеля фінансових інструментів
2. Ризик портфеля цінних паперів

3. Оптимізація структури портфеля цінних паперів
4. Методи оцінки інвестиційних ризиків

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовних модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лек.	пр.	сам.		лек.	пр.	сам.
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ								
Тема 1. Теоретичні основи управління ризиками	15	2	2	11	14	-	-	14
Тема 2. Сучасні методи аналізу та оцінки фінансових ризиків	15	2	2	11	16	2	-	14
Тема 3. Інструменти нейтралізації фінансових ризиків	15	2	2	11	16	-	2	14
Разом за змістовним модулем 1	45	6	6	33	46	2	2	42
Змістовий модуль 2. СИСТЕМА РИЗИК МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ								
Тема 4. Методичний інструментарій управління фінансовими ризиками підприємства	15	2	2	11	14	-	-	14
Тема 5. Управління ризиками банківської діяльності	15	2	2	11	16	2	-	14
Тема 6. Управління ризиками страхової діяльності	15	2	2	11	16	-	2	14
Тема 7. Управління проєктними ризиками	15	2	2	11	14	-	-	14
Тема 8. Управління ризиками окремих фінансових інструментів	15	2	2	11	14	-	-	14
Разом за змістовним модулем 2	75	10	10	55	120	2	2	70
Усього годин	120	16	16	88	120	4	4	112

5. Теми практичних занять

з/п	Назва теми	Кількість годин, денна форма	Кількість годин, заочна форма
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ			
Тема 1.	Теоретичні основи управління ризиками	2	-
Тема 2.	Сучасні методи аналізу та оцінки фінансових ризиків	2	-
Тема 3.	Інструменти нейтралізації фінансових ризиків	2	2
Змістовий модуль 2. СИСТЕМА РИЗИК МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ			
Тема 4.	Методичний інструментарій управління фінансовими ризиками підприємства	2	-
Тема 5.	Управління ризиками банківської діяльності	2	-
Тема 6.	Управління ризиками страхової діяльності	2	2
Тема 7.	Управління проєктними ризиками	2	-
Тема 8.	Управління ризиками окремих фінансових інструментів	2	-
Разом		16	4

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин, денна форма	Кількість годин, заочна форма
Змістовий модуль 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ			
Тема 1.	Теоретичні основи управління ризиками 1. Сутність поняття “ризик” 2. Ознаки кваліфікації ризиків 3. Загальна характеристика основних груп фінансових ризиків 4. Роль ризик-менеджменту в управлінні підприємством 5. Основи підходи управління фінансовими ризиками	11	14
Тема 2.	Сучасні методи аналізу та оцінки фінансових ризиків 1. Методи ризик-менеджменту 2. Оцінка схильності до ризику 3. Методологія та система показників оцінки ризиків 4. Ймовірнісний підхід до оцінювання ризику 5. Систематичний та несистематичний ризик	11	14
Тема 3.	Інструменти нейтралізації фінансових ризиків 1. Форми та методи нейтралізації фінансових ризиків 2. Диверсифікація фінансових ризиків 3. Страхування фінансових ризиків 4. Хеджування фінансових ризиків 5. Вибір оптимальної стратегії нейтралізації фінансового ризику	11	14
Змістовий модуль 2. СИСТЕМА РИЗИК МЕНЕДЖМЕНТУ ПРИЙНЯТТЯ ФІНАНСОВИХ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ			
Тема 4.	Методичний інструментарій управління фінансовими ризиками підприємства 1. Цільова модель максимізації ринкової вартості підприємства 2. Оцінка вартості грошей у часі у процесі управління фінансовим ризиком 3. Ризик неплатоспроможності суб'єктів господарювання 4. Управління ризиком ліквідності	11	14
Тема 5.	Управління ризиками банківської діяльності 1. Класифікація банківських ризиків Метод 2. Методи та інструментарій управління банківськими ризиками на мікрорівні 3. Управління банківськими ризиками як невід'ємна складова структури банківського менеджменту 4. Стратегії управління активами та пасивами банку 5. Моніторинг фінансового ризику в комерційному банку	11	14
Тема 6.	Управління ризиками страхової діяльності 1. Критерії прийняття ризиків на страхування 2. Переваги страхування над іншими інструментами нейтралізації ризиків 3. Характеристика класів й видів страхування 4. Закономірності функціонування страхових компаній 5. Оцінка ризиків в діяльності страхових компаній	11	14

Тема 7.	Управління проєктними ризиками 1. Проєктні ризики: поняття, методи оцінки, принципи управління 2. Методи оцінювання ймовірності ризику проєкту 3. Критерії оцінки інвестиційного проєкту 4. Основні напрями нейтралізації проєктних ризиків 5. Страхування проєктних ризиків	11	14
Тема 8.	Управління ризиками окремих фінансових інструментів 1. Інвестиційний портфель: поняття та цілі формування 2. Поняття ризику цінних паперів в абсолютному та відносному вираженні 3. Оптимізація структури портфеля цінних паперів 4. Диверсифікація як спосіб зниження ризику 5. Методи оцінки інвестиційних ризиків	11	14
Разом		88	112

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- вербальні методи (лекція, пояснення);
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- практичні методи (виконання різних видів завдань прикладного характеру);
- ситуаційний метод;
- метод проблемного навчання;
- кейс-метод;
- метод командної роботи, мозковий штурм;
- метод гейміфікованого навчання;
- методи самостійної роботи (проведення розрахунків, підготовка доповідей).

8. Форми контролю і методи оцінювання

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни “Управління фінансовими ризиками” є: поточний та підсумковий .

Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання завдань самостійної роботи, підготовки презентацій та аналітичних оглядів. За сукупністю певних тем здійснюється підсумковий контроль у вигляді модульних контрольних робіт або вирішення фінансових задач і практичних завдань.

Після вивчення курсу застосовується підсумковий контроль у формі заліку. Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне значення оцінювання знань і вмінь здобувача вищої освіти за поточний та підсумковий контроль за 5-бальною системою з наступним переведенням в 100-бальну шляхом множення середнього значення на коефіцієнт переведення

20. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

9. Питання для підсумкового контролю

1. Сутність, економічна природа та роль фінансових ризиків у діяльності підприємства.
2. Основні підходи до визначення поняття «фінансовий ризик».
3. Класифікація фінансових ризиків підприємства.
4. Внутрішні та зовнішні фактори виникнення фінансових ризиків.
5. Систематичні та несистематичні фінансові ризики.
6. Взаємозв'язок фінансових ризиків із фінансовою стійкістю підприємства.
7. Вплив фінансових ризиків на результати діяльності та вартість підприємства.
8. Принципи управління фінансовими ризиками.
9. Система управління фінансовими ризиками підприємства.
10. Суб'єкти та об'єкти управління фінансовими ризиками.
11. Сутність і завдання ідентифікації фінансових ризиків.
12. Методи ідентифікації фінансових ризиків.
13. Якісний аналіз фінансових ризиків.
14. Кількісне оцінювання фінансових ризиків.
15. Основні показники оцінювання рівня фінансового ризику.
16. Аналіз ймовірності виникнення та можливих фінансових втрат.
17. Поняття ризикової експозиції та її оцінювання.
18. Оцінювання фінансового ризику на основі статистичних методів.
19. Використання коефіцієнта варіації для оцінювання ризику.
20. Застосування сценарного аналізу в управлінні фінансовими ризиками.
21. Метод аналізу чутливості та його використання для оцінювання ризиків.
22. Метод Монте-Карло в оцінюванні фінансових ризиків.
23. Концепція Value at Risk (VaR) та особливості її застосування.
24. Стрес-тестування як інструмент оцінювання фінансових ризиків.
25. Інтегральне оцінювання фінансових ризиків підприємства.
26. Сутність та особливості управління кредитним ризиком.
27. Методи оцінювання кредитоспроможності контрагентів.
28. Управління ризиком ліквідності підприємства.
29. Ризик неплатоспроможності: причини виникнення та методи мінімізації.
30. Валютний ризик та методи його оцінювання.
31. Методи управління валютним ризиком.
32. Процентний ризик: сутність, фактори та методи управління.

33. Інвестиційний ризик та особливості його оцінювання.
34. Ризик зміни ринкової вартості фінансових активів.
35. Інфляційний ризик та його вплив на фінансові результати підприємства.
36. Податковий ризик у системі фінансових ризиків підприємства.
37. Депозитний ризик та управління ним.
38. Фондовий ризик та ризик зміни цін на фінансовому ринку.
39. Ризики фінансових посередників.
40. Репутаційний ризик та його фінансові наслідки.
41. Основні стратегії реагування фінансових ризиків.
42. Уникнення фінансового ризику як метод його нейтралізації.
43. Прийняття та утримання фінансового ризику.
44. Лімітування як інструмент управління фінансовими ризиками.
45. Диверсифікація як метод зниження фінансового ризику.
46. Страхування фінансових ризиків.
47. Хеджування фінансових ризиків.
48. Використання форвардних контрактів для управління фінансовими ризиками.
49. Ф'ючерсні контракти як інструмент хеджування.
50. Опціони у системі управління фінансовими ризиками.
51. Свопи та їх використання для нейтралізації фінансових ризиків.
52. Резервування як метод фінансового ризик-менеджменту.
53. Розподіл і трансфер фінансового ризику.
54. Комбінування методів управління фінансовими ризиками.
55. Вибір оптимального методу нейтралізації фінансового ризику.

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів оцінювання знань здобувачів вищої освіти
у семестрі за видами навчальних занять з дисципліни
“Управління фінансовими ризиками”

Поточний та періодичний контроль								Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5	0-5			
Контрольна робота за змістовим модулем 1 – 5			Контрольна робота за змістовим модулем 2 – 5					0-5	0-5	0-100

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно

послугується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послугується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бал – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у **неформальній освіті**. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти повністю відповідає робочій програмі дисципліни.

Шкала оцінювання: університетська (100-бальна) та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для заліку
90-100	Зараховано
75-89	
60-74	
менше 60	Не зараховано

11. Політики дисципліни

Політики навчальної дисципліни “Управління фінансовими ризиками” вибудовуються із урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, у т. ч. щодо використання штучного інтелекту, та регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

Політика щодо відвідування: задля успішного засвоєння теоретичних знань і формування психологічних компетентностей здобувачі освіти зобов’язані регулярно відвідувати заняття, брати активну участь у обговоренні ключових питань із теми, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи.

Політика щодо дедлайнів: індивідуальні та самостійні роботи здобувачі освіти мають здавати вчасно, відповідно до плану заняття. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються зі зниженням оцінки.

Політика щодо комунікації з викладачем: у разі виникнення певних труднощів під час вивчення дисципліни здобувач освіти може звертатися до викладача в години консультацій за додатковими роз’ясненнями.

12. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1.	Управління ризиками	Risk Management
2.	Фінансові ризики	Financial Risks
3.	Методи аналізу та оцінювання ризиків	Methods of risk analysis and assessment
4.	Методи нейтралізації ризиків	Methods of risk neutralization
5.	Диверсифікація ризиків	Risk diversification
6.	Страховання ризиків	Risk insurance
7.	Хеджування ризиків	Risk hedging
8.	Управління ризиками банківської діяльності	Banking risk management
9.	Управління ризиками страхової діяльності	Insurance risk management
10.	Ризик неплатоспроможності суб’єктів господарювання	Insolvency risk of business entities

13. Рекомендована література

Основна

1 Віленчук О. М., Шубенко І. А., Гнідий Ю. І. Страховання: навчальний посібник. Житомир: Поліський університет, 2026. 248 с. URL : <https://www.nbuu.gov.ua/node/7194>

2. Кущик А. П. Управління ризиками : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і

кредит». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 119 с. URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/12345/19178/1/0057681.pdf>

3. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками: навчальний посібник / Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_finan/Laktionova-Upravlinnya-finansovymy-ryzykamy_2020.pdf

4. Шклярук С. Г. Управління фінансовими ризиками: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2019. 494 с. URL: https://fpk.in.ua/images/biblioteka/4bac_finan/Shklyaruk.-Upravlinnya-finansovymy-ryzykamy.2019.pdf

Додаткова

5. Про банки і банківську діяльність Закон України від 07.12.2000 р. №2121-III URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>

6. Про фінансові послуги та фінансові компанії Закон України від 14.12.2021 р. №1953-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>

7. Про страхування. Закон України від 18.11. 2021 р. № 1909-IX URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>

8. Про затвердження Положення про встановлення вимог щодо забезпечення платоспроможності та інвестиційної діяльності страховика. Постанова Правління НБУ від 29.12.2023 р. №201 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0201500-23#Text>

9. Про затвердження Положення про авторизацію страхових посередників та умови здійснення діяльності з реалізації страхових та/або перестрахових продуктів. Постанова Правління НБУ від 03.01.2025 р. №2. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_03012025_2

10. Про затвердження Положення про вимоги до системи управління страховика Постанова Правління НБУ від 27.12.2023 № 194 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0194500-23#Text>

11. Віленчук О. М. Сучасні імперативи розвитку страхових ринків в країнах Європейського Союзу: досвід та можливості для України. Economics and management in conditions of military challenges. Collective monograph edited by Andrzej Pawlik. K. Shaposhnykov Izdevnieciba. Riga Latvia Baltija Publishing 2025. P. 70–96. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-628-7-5>. ISBN 978-9934-26-628-7

12. Віленчук О. М., Дема Д. І., Куровська Н. О. Сучасні підходи до пруденційного регулювання на страховому ринку України. *Проблеми економіки*. 2022. № 2 (52). С. 132–139. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2022-2-12-19>. URL : http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/13701/1/PE_2022_2_132-139.pdf

Електронні інформаційні ресурси

13. Верховна Рада України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>

14. Державна служба статистики України. <https://www.ukrstat.gov.ua>

15. Ініціатива з відкритого доступу до українського наукового контенту

(OUCI) URL: <https://ouci.dntb.gov.ua>

16. Міністерство фінансів України (Державний орган): Міністерство фінансів України : офіційний вебпортал. URL: <https://mof.gov.ua> (дата звернення: 21.07.2026).

17. Національний банк України (НБУ): Національний банк України : офіційне інтернет-представництво. URL: <https://bank.gov.ua> (дата звернення: 23.07.2026).

18. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <https://www.nbuv.gov.ua>

19. Курси освітньої платформи Prometheus URL : <http://prometheus.org.ua>